

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.I.20.019/2025/9.

A tanács tagjai: Dr. Cseh Attila a tanács elnöke

Dr. Parlagi Mátyás előadó bíró

Dr. Magosi Szilvia bíró

Dr. Mocsár Attila Zsolt bíró

Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes: felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

felperesi képviselő

felperesi képviselő címe

ügyintéző: Dr. Bencző Ákos ügyvéd)

Az alperes: alperes

alperes címe

Az alperesek képviselője:

alperes képviselője

alperes képviselőjének címe

ügyintéző: Dr. Uzonyi Yvette ügyvéd)

A per tárgya: megtérítési igény

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.360/2024/9. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Debreceni Törvényszék 7.P.20.929/2023/23. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.349.650 (kétmillió-háromszáznegyvenkilencezer-hatszázötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A meg nem fizetett 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A perrel érintett vadászterület vadászatra jogosultja a felperes volt haszonbérliként 1997. március 1-jétől 2017. február 28-áig úgy, hogy a területen 2000-től kezdődően hatósági engedéllyel vadaskertet üzemeltetett.

[2] A hatóság 2016. június 2-i határozatával 2017. március 1-jétől a vadászterületre vonatkozó vadgazdálkodási üzemterv hatályának lejártáig, 2037. február 28-áig megállapította a perrel érintett vadászterület határát, továbbá nyilvántartásba vette a vadászterület tulajdonosi közösségét. E tulajdonosi közösség 2016. december 15-i határozatával a vadászterületnek a vadaskertet is magában foglaló északi részét hozzácsatolta a szomszédos vadászterülethez (a továbbiakban: vadaskertet átcsatoló határozat). A perrel érintett vadászterület fennmaradó részének tulajdonosai pedig ugyanekkor elfogadott határozatukkal kinyilvánították, hogy e terület vadászati jogát a 2017. március 1-jétől kezdődő 20 éves üzemtervi ciklusban is haszonbérlet útján kívánják hasznosítani, és e célból az alperessel kívánnak haszonbérleti szerződést kötni, amit e felek 2017. március 27-én meg is kötöttek (a továbbiakban: 2017-es szerződés).

[3] A szomszédos vadászterület földtulajdonosi közössége 2016. december 12-i határozatával oly módon állapította meg a vadászterület határait, hogy az magában foglalta a perrel érintett vadászterületből átcsatolt területet is. Kinyilvánította azt is, hogy a kibővült vadászterület vadászati jogát 2017. március 1-jétől haszonbérlet útján kívánja hasznosítani, és e célból egy harmadik vadásztársasággal köt haszonbérleti szerződést, amit e felek 2017. február 8-án meg is kötöttek (a továbbiakban: harmadik vadásztársasággal kötött szerződés).

[4] A hatóság 2017. február 27-i elsőfokú határozataival a perrel érintett és a szomszédos vadászterület határát e tulajdonosi közösségek határozatainak megfelelően állapította meg, továbbá jóváhagyta a harmadik vadásztársasággal kötött szerződést. Az elsőfokú határozatokkal szemben a perrel érintett vadászterület tulajdonosi közösségének és a felperesnek egyik tagja (a továbbiakban: a felperes törvényes képviselője) fellebbezést terjesztett elő, azokat azonban a másodfokú hatóság 2017. május 19-i határozataival helybenhagyta (a továbbiakban: másodfokú határozatok). A hatóság határozatával jóváhagyta a 2017-es szerződést is, ami – fellebbezés hiányában – jogerőre emelkedett.

[5] A harmadik vadásztársaság mint a vadaskertet is magában foglaló szomszédos vadászterület vadászatra jogosultja 2017-ben kérelmet terjesztett elő a vadászati hatósághoz a vadaskert működési engedélyének visszavonása iránt. A hatóság a működési engedélyt visszavonta azzal, hogy ennek keretében a harmadik vadásztársaságot kötelezte a vadállomány felszámolására. A harmadik vadásztársaság tájékoztatta a felperest, hogy szeretne elszámolni vele, amelynek keretében lehetőséget biztosított a vadaskert vadállományának elvitelére. A felperes ekkor több vadat kilőtt a vadaskertből.

[6] A felperes törvényes képviselője keresetet terjesztett elő – egyebek mellett – a vadaskertet átcsatoló határozat érvénytelenségének megállapítása, valamint a másodfokú határozatokkal szemben. A bíróság a másodfokú határozatok végrehajtását felfüggesztette. Erre tekintettel a hatóság 2018. február 23-án arról tájékoztatta a perrel érintett és a szomszédos vadászterület közös képviselőjét, hogy az átcsatolt terület vonatkozásában jogokat nem gyakorolhatnak és kötelezettségek nem terhelik őket; a földtulajdonosi

közösségek a jogokat és a kötelezettségeket, valamint a vadászatra jogosult harmadik vadásztársaság a vadászati jogot csak az eredeti haszonbérleti szerződés alapján és csak a peres eljárással nem érintett, eredeti terület vonatkozásában gyakorolhatja. A végrehajtás felfüggesztése miatt a hatóság visszavonta a vadaskert felszámolását elrendelő határozatát.

[7] A bíróság jogerős ítéletével megállapította a vadaskertet átszóló határozat érvénytelenségét, valamint a másodfokú határozatokat – az elsőfokú határozatokra is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.

[8] A megismételt eljárásban a hatóság a területmódosításra irányuló kérelmet hivatalból visszautasította, és tájékoztatta az érintett vadászterületek tulajdonosi közösségeit, hogy a vadászterületek határát az átszólást megelőzően meghozott jogerős hatósági határozatok rögzítik. Felhívta a perrel érintett vadászterület tulajdonosi közösségét, hogy döntsön a vadászati jog gyakorlásának vagy hasznosításának módjáról, feltételeiről. E felhívás alapján e tulajdonosi közösség 2019. augusztus 29-i határozatával úgy döntött, hogy a 2019. augusztus 29-ével kezdődő üzemtervi ciklusban a tulajdonában álló földterületek vadászati jogát haszonbérlet útján hasznosítja, ennek érdekében pedig az alperessel köt haszonbérleti szerződést, amit a felek 2019. október 9-én írtak alá (a továbbiakban: 2019-es szerződés). Ennek 4. pontjában úgy rendelkeztek, hogy a haszonbérlet a vadászati hatóság által jóváhagyott vadgazdálkodási üzemterv időtartamára, azaz 20 éves határozott időre jön létre, a haszonbérleti jogviszony kezdetét ugyanakkor 2019. augusztus 29-ében, utolsó napját pedig 2037. február 28-ában határozták meg.

[9] A hatóság 2019. november 14-én törölte az alperesnek a perrel érintett vadászterületre korábban bejegyzett vadászati jogát. A 2019-es szerződést ugyanakkor jóváhagyta, az alperest a 2017-2037. közötti üzemtervi időszakra az üzemterv lejártáig a vadászterület vadászatra jogosultjaként nyilvántartásba vette, valamint jóváhagyta a vadászterületre vonatkozóan az alperes által 2019. október 30-án benyújtott, a 2037. február 28-áig terjedő üzemtervi ciklusra szóló vadgazdálkodási üzemtervet. Mivel az alperes úgy nyilatkozott, hogy vállalja a vadászterület részét képező vadaskert üzemeltetését, a hatóság határozatával az alperest a vadaskert új engedélyeseként átvezette a nyilvántartáson.

[10] 2019. december 13-án a földtulajdonosi közösségek a perrel érintett vadászterületnek a vadaskertet is magában foglaló északi részét a szomszédos vadászterülethez csatolták. Bár a felperes egyik tagja ezzel kapcsolatban pert indított, de a bíróság jogerős határozatával az eljárást megszüntette. Mivel a hatóság a vadászterületek változását és az ennek megfelelő új földtulajdonosi közösségeket nyilvántartásba vette, a 2016. december 15-i és 2019. augusztus 29-i állapot szerinti perrel érintett vadászterület földtulajdonosi közössége már nem szerepel a vadászati hatóság nyilvántartásában.

[11] 2020-ban a két vadászterület állami tulajdonban lévő részét kezelő gazdasági társaság a vadaskert teljes megszüntetését kezdeményezte. Erre figyelemmel az alperes a vadaskert további üzemeltetésére vonatkozó nyilatkozatát – megtételére visszaható hatállyal – visszavonta, a hatóság pedig visszavonta az alperest a vadaskert új engedélyeseként bejegyző határozatát.

A kereset és az alperes védekezése

[12] A másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzését követő megismételt eljárásban a felperes 150.023.995 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[13] Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a 2017-es szerződés a vadaskertet átcsatoló határozat érvénytelenségét megállapító jogerős bírósági ítélethől következően érvénytelen. Az érvénytelenséget a 2019-es szerződéssel küszöbölték ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:111. §-a alapján. Ebből következően az alperes köteles elszámolni vele a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 16. § (3) bekezdése, továbbá a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 14/A. §-a alapján.

[14] Másodlagosan – ha a 2019-es szerződés nem küszöbölte ki a 2017-es szerződés érvénytelenségét – a Ptk. 6:115. §-a alapján kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Indokolása szerint a földtulajdonosok és az alperes egymással egyeztetve, érdekközösségben kötötték meg a 2017-es szerződést, így annak érvénytelenségét közösen idézték elő azért, hogy elszámolási kötelezettségüket ellehetetlenítsék.

[15] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a perből való elbocsátását, másodlagosan a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy nem neki kell elszámolnia a felperessel, így az igényt vele szemben nem lehet érvényesíteni.

[16] Az elsődleges kereset érdemével kapcsolatban arra hivatkozott, a 2019-es szerződés nem küszöbölte ki a 2017-es szerződés érvénytelenségét, mert eltérő a szerződő felek személye és a szerződés tárgya, továbbá a felek akarata sem irányult a korábbi szerződés érvényessé tételére, mert a 2019-es szerződésben a haszonbérlet kezdetét 2019. augusztus 29-én határozták meg. Mivel a vadászati hatóság nem hagyta jóvá a 2017-es szerződést, ezért a felek azt nem teheték érvényessé.

[17] A másodlagos kereset alaptalansága körében arra hivatkozott, a 2017-es szerződés érvénytelenségét a vadaskertet átcsatoló határozat érvénytelensége idézte elő, amit nem ő okozott. A felperes nem minősül olyan személynek, aki bízott a 2017-es szerződés érvényességében, mert az ő törvényes képviselője és tagjai indítottak pereket a 2017-es szerződés alapját képező határozatok megsemmisítése iránt. Nem alapozza meg a kártérítési felelősségét az, hogy a 2017-es szerződés alapján nem a felperes, hanem ő kapta volna meg a vadászati jogot. A felperes nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének sem, mert nem lőtte ki a vadaskertben lévő vadakat.

Az első- és a másodfokú ítélet

[18] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[19] Indokolása szerint nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely tételesen meghatározná, hogy a Vtv. 16. § (3) bekezdése és a Vhr. 14/A. §-a szerinti igényt kívül szemben kell érvényesíteni, így nem áll fenn abszolút perakadály. Nincs helye ezért az eljárás megszüntetésének, a követelés alaposságáról érdemben kellett határoznia.

[20] Az elsődleges keresetet alaptalannak ítélte, mert a 2017-es és 2019-es szerződéseket haszonbérbeadóként eltérő földtulajdonosi közösségek kötötték meg, valamint nem voltak azonosak a haszonbérbe adott vadászterületek sem. A 2019-es szerződés ezért nem küszöbölhette ki a 2017-es szerződés érvénytelenségét, hanem két, egymástól független, önálló szerződéses jogviszonyról van szó. Ezt támasztja alá az is, hogy a 2019-es szerződés megkötésére kizárólag a vadaskertet átcsatoló határozat érvénytelenségének megállapítása, és az ennek folytán újraindult hatósági eljárások miatt volt szükség. A felek e szerződéssel nem a 2017-es szerződés érvénytelenségét akarták kiküszöbölni, hanem a vadászati hatóság felszólításának tettek eleget. Az érvénytelenséget egyébként sem a szerződésben rejlő hiba, hanem a földtulajdonosi határozat megsemmisítése okozza, ez vezetett ugyanis oda, hogy a vadászati hatóság törölte az alperesnek az átcsatolt területtel csökkentett vadászterületre vonatkozó vadászati jogát. Az pedig, hogy a földtulajdonosok 2019-ben újra átcsatolták a vadaskertet is magában foglaló területrészt, azt igazolja, a felek akarata mindvégig arra irányult, hogy az alperes csak a fennmaradó vadászterület haszonbérleje legyen. Azt, hogy a 2019-es szerződés nem a 2017-es szerződés érvényessé tételét célozta, nem cáfolja az sem, hogy a vadászati hatóság 2019-ben a 2017-2037 évi üzemtervi ciklusra vonatkozóan vette nyilvántartásba az alperes vadászati jogát. A szerződő felek ugyanis megállapodásuk tartalmát szabadon megállapíthatták, így nem volt akadálya annak, hogy a haszonbérlet kezdő időpontját 2019. augusztus 29-én határozzák meg, figyelemmel arra, hogy a vadaskertet is magában foglaló területen az alperes 2017-től kezdődően nem gyakorolt vadászati jogot. Az alperes a 2017-2037. évi üzemtervi ciklus első két évében csak az átcsatolás után fennmaradt vadászterület vadászatra jogosultjaként volt érdekelt. E ciklus 2017-es kezdő időpontjának tehát csak ebből a szempontból volt jelentősége. Ez azonban nem érinti a jogvita érdemét, azt ugyanis nem a vadászati hatósági eljárás miatt releváns ciklusmegjelölés, hanem a felek szerződéses akarata alapján kellett elbírálni. A felperes – e körben fennálló jogi érdekeltsége ellenére – alap nélkül hivatkozott a 2019-es szerződés részleges érvénytelenségére, továbbá arra is, hogy a 2019-es szerződés érvényessé tette a 2017-es szerződést.

[21] A másodlagos keresetet is alaptalannak ítélte, mert a vadaskertet átcsatoló határozat érvénytelensége okozta azt, hogy sem a harmadik vadásztársaság, sem az alperes által kötött szerződésekhez nem fűződhetett joghatás. E határozatot pedig nem az alperes, hanem a földtulajdonosi közösség hozta meg. Nem az alperes, hanem e közösségnek a határozatra szavazó tagjai idézték tehát elő a szerződések érvénytelenségét, ezért a Ptk. 6:115. § (3) bekezdése alapján az alperestől nem lehet kártérítést követelni. A felperes kára nem a vadaskert nélküli területet érintő haszonbérleti szerződéshez, hanem a vadaskertet is tartalmazó szerződéshez kapcsolódott, ezt azonban haszonbérlelként nem az alperes, hanem a harmadik vadásztársaság kötötte meg a földtulajdonosi közösséggel. A felperes e szerződések fennálltában bízó jóhiszemű személyként csak a harmadik vadásztársaságtól követelhetne volna a vadaskerthez kapcsolódó kárának megtérítését. A kártérítési igény azért sem alapos, mert a felperes által sérelmezett magatartások nem minősülnek sem jogellenesnek, sem felróhatóknak. Az alperes tagjai Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) VIII. cikk (2) bekezdése alapján szabadon eldönthették, hogy mikor és milyen céllal hoznak létre vadásztársaságot, nem jogellenes és nem felróható tehát az, hogy az alperes 2016. december 15-én alakult meg, mint ahogy az sem, hogy a perrel érintett vadászterületen kívánt

működni. A Ptk. 6:59. § (1) bekezdése és 6:62. § (1) bekezdése alapján nem tilos, hanem egyenesen szükségszerű, hogy a felek a szerződéskötés előtt egyeztessenek egymással. Az, hogy az eredeti szerződési akaratuk a vadaskertet átcsatoló határozat érvénytelensége miatt nem érvényesülhetett, szintén nem tette a szerződéskötés előtti egyeztetéseket jogellenessé és felróhatóvá.

[22] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[23] Indokolása szerint az eljárás megszüntetésének nem volt helye. Az elsőfokú bíróság a keresetet teljesen elbírálta, ugyanakkor nem válaszolta meg azt a kérdést, az alperes köteles-e elszámolni a felperessel önmagában azért, mert ő volt a vadaskert következő nyilvántartott üzemeltetője. Ebben a körben az elsőfokú bíróság tehát megsértette a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (5) bekezdését, ezt az eljárási szabálysértést azonban a másodfokú bíróság orvosolhatta.

[24] Az elsődleges kereset érdemével kapcsolatban az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és abból helytálló jogi következtetésre jutott. A másodfokú bíróság annak indokolásával is túlnyomórészt egyetértett, azt csak kismértékben egészítette ki és pontosította.

[25] A felperes elsődleges keresetét arra alapította, hogy a Vtv. szabályainak megsértése miatt érvénytelen a 2017-es szerződés (Ptk. 6:95. §). A másodfokú bíróság szerint ezzel az érveléssel nem lehetett vitatkozni, annak helyességét sem az alperes, sem pedig az elsőfokú bíróság nem kérdőjelezte meg. Ezt nem is teheték volna meg, hiszen a vadaskertet átcsatoló határozat érvénytelensége miatt a vadászati hatóság a megismételt eljárásban visszautasította a területátcsatolás engedélyezése iránti kérelmet. Erre tekintettel az átcsatolt rész a perrel érintett vadászterület része maradt, így e vadászterületet 2017. március 27-én csak az átcsatolt résszel együtt lehetett volna haszonbérbe adni. Ezt a szerződést pedig haszonbérbeadóként kizárólag az átcsatolt résszel kiegészített vadászterület teljes földtulajdonosi közössége köthette volna meg [Vtv. 12. § (1) bekezdés c) pont, 12. § (3) bekezdés, 20. § (1) bekezdés].

[26] Alaptalannak ítélte ugyanakkor a felperesnek azt a hivatkozását, hogy a 2017-es szerződés érvényessé tette a 2019-es szerződést. A Ptk. 6:111. § (1) bekezdése alapján egyértelmű ugyanis, hogy az érvénytelen szerződést kizárólag az azt megkötő felek tehetik érvényessé, de ők is csak akkor, ha az érvénytelenségi okot ki tudják küszöbölni, vagy az – rajtuk kívül álló okból – utóbb megszűnik. Ezek a feltételek azonban nem álltak fenn, mert a 2017-es szerződés olyan okból lett érvénytelen, amit az azt megkötő felek nem küszöbölhettek ki, valamint az érvénytelenség oka a 2019-es szerződés megkötéséig nem is szűnt meg. A 2017-es szerződés célja ugyanis az volt, hogy az alperes az átcsatolt területtel csökkentett vadászterületet vegye haszonbérbe az átcsatolt területtel csökkentett vadászterület földtulajdonosi közösségétől. Ezt a célt azonban érvényesen sem 2017-ben, sem 2019-ben nem lehetett elérni, mert a Vtv. hivatkozott rendelkezései alapján az átcsatolt területtel csökkentett vadászterület földtulajdonosi közössége a területátcsatolási kérelem visszautasítása miatt nem adhatta haszonbérbe az alperes részére az átcsatolt területtel csökkentett vadászterületet. Azt a szerződést tehát, amely erre irányult, nem lehetett

érvényessé tenni, az érvénytelenség oka ugyanis a 2017-es és a 2019-es szerződés megkötésekor is fennállt, amit az eredeti szerződést megkötő felek nem háríthattak el. Erre tekintettel a perrel érintett vadászterület átcsatolt területtel kiegészített földtulajdonosi közösségének a vadászati hatóság felhívására 2019. augusztus 29-én határozatot kellett hoznia a teljes terület haszonbérbeadásáról. Ennek eredményeként döntött úgy, hogy 2019. augusztus 29-től a teljes vadászterületet az alperes haszonbérletébe adja. Ez nem irányult – de a fentiek szerint nem is irányulhatott – a 2017-es szerződés érvénytelenségének a kiküszöbölésére, hanem egy teljesen új haszonbérleti szerződés megkötését célozta. Ez a szerződés a korábbiól eltérő felek között, a korábbiól eltérő vadászterületre vonatkozóan, kifejezetten a jövőre nézve, és nem 2017. március 1-jétől kezdődően jött létre. A 2019-es szerződés egyetlen olyan kikötést sem tartalmazott, amelyben a szerződő felek kinyilvánították volna a 2017-es szerződés érvényessé tételére vonatkozó ügyleti akaratukat. Ilyen megállapodást a 2019-es szerződés nem is tartalmazhatott, mert az érvénytelenség okát a fentiek miatt nem lehetett kiküszöbölni, továbbá a szerződést megalapozó határozat tanúsága szerint a földtulajdonosi közösség szerződési akarata sem irányult a 2017-es szerződés érvényessé tételére. 2019-ben egy teljesen új haszonbérleti szerződés született, amely a korábbiól eltérő felek között, a korábbiól eltérő vadászterületre vonatkozóan jött létre, így akkor sem orvosolhatta a 2017-es szerződés érvénytelenségét, ha azt egyébként ki lehetett volna küszöbölni.

[27] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontjával is, hogy a 2019-es szerződés nem 2017-re visszamenőleges hatállyal jött létre, ennek indokolását azonban pontosította. A vadászati jogra vonatkozó haszonbérleti szerződés időtartamát a Vtv. 17. § (3) bekezdésével egyezően kellett meghatározni, amitől a szerződő felek nem térhettek el. Ez a jogszabályi rendelkezés azonban nem kötelezte a szerződő feleket arra, hogy a 2017. március 1-jétől 2037. február 28-áig tartó üzemtervi ciklus teljes időtartamára kössék meg a 2019-es szerződést. A jogszabály rendelkezése ugyanis azt jelenti, hogy a haszonbérleti szerződés időtartamának nem a 2017. március 1-jétől 2037. február 28-áig tartó teljes üzemtervi ciklushoz, hanem a vadászterületre vonatkozó, a vadászati hatóság által jóváhagyott vadgazdálkodási üzemterv időtartamához kellett igazodnia. Azt, hogy a jogalkotó a Vtv. 17. § (3) bekezdésében mit értett „a vadászati hatóság által jóváhagyott vadgazdálkodási üzemterv időtartamán”, a Vtv. 18. § (1)-(2) bekezdései alapján lehet megállapítani. Ebből következően a jogalkotó a Vtv. 17. § (3) bekezdésében azért kötötte a haszonbérleti szerződés időtartamát a vadászati hatóság által jóváhagyott vadgazdálkodási üzemterv időtartamához, mert azt kívánta biztosítani, hogy a vadászterületen kizárólag a vadászati hatóság által jóváhagyott haszonbérli folytathasson tevékenységet, de ő is csak a jóváhagyott üzemtervnek megfelelően. Az üzemtervnek tehát nem a múlt – a haszonbérleti szerződés megkötését megelőző időszakra – hanem szükségszerűen a jövőre, a szerződés megkötése utáni időszakra kell vonatkoznia, hiszen abban a haszonbérlinek azt kell bemutatnia, hogy a szerződéskötés után miként fogja tevékenységét folytatni. Erre tekintettel az üzemterv és ehhez igazodóan a haszonbérleti szerződés időtartama a Vtv. 17. § (3) bekezdése alapján nem kezdődhet korábban, mint a szerződéskötés időpontja. A jelen esetben az alperes a 2019-es szerződést és a vadgazdálkodási üzemtervet az átcsatolt területtel kiegészített vadászterületre vonatkozóan 2019. október 30-án nyújtotta be, amit a vadászati hatóság a Vtv. 18. § (2) bekezdése alapján határozattal jóváhagyott. Mindez azt jelenti, hogy a Vtv. 17. § (3) bekezdése alapján az üzemterv és ehhez igazodóan a haszonbérleti szerződés időtartama nem 2017. március 1-jén, hanem 2019. október 9-én kezdődött. Mivel a felek ettől nem térhettek el, ezért a 2019-es szerződés 4. pontjának – részben ettől eltérő, részben pedig egymásnak ellentmondó – kikötései a Ptk. 6:107. § (2) bekezdése és 6:95. §-a alapján semmisek, így azokhoz nem fűződhet joghatás [Ptk. 6:108. § (1) bekezdés]. Ebből azonban

nem az következik, hogy az alperes a 2019-es szerződés alapján 2017. március 1-jétől kezdődően szerzett vadászati jogot az átsatolt területtel kiegészített teljes vadászterületen, hanem az, hogy a fenti okok miatt őt csak 2019. október 9-től kezdődően kell vadászatra jogosultnak tekinteni, az ezt megelőző időszakban tehát nem volt vadászati joga.

[28] Mindez azt jelenti, hogy 2017. március 1-jén – a felperes haszonbérleti jogának megszűnését követő napon – nem az alperes lett vadászatra jogosult a perrel érintett, az átsatolt területtel kiegészített teljes vadászterületen, de nem is a harmadik vadásztársaság, amely a területátcsatolási kérelem visszautasítása folytán nem köthetett érvényes haszonbérleti szerződést az átsatolt területre. A vadászati jog 2017. március 1-jétől 2019. október 9-éig a Vtv. 6. § (2) bekezdése alapján a perrel érintett (az átsatolt területtel kiegészített) vadászterület tulajdonosi közösségét illette meg. A Vtv. 16. § (3) bekezdése és a Vhr. 14/A. §-a alapján tehát nem az alperesnek, hanem ennek a közösségnek kell elszámolnia a felperessel a 2017. február 28-án fennállt állapotnak megfelelően. Ha pedig ez a közösség már nem szerepel a vadászati hatóság nyilvántartásában, akkor az elszámolási kötelezettség a közösség akkori tagjait terhelő tulajdoni hányadaik arányában. A fentiekben nem változtat az a tény sem, hogy a felperes vadászati jogának megszűnése után az alperes lett a vadaskert következő nyilvántartott üzemeltetője. A vadászati hatóság ugyanis csak azt követően vette nyilvántartásba az alperest a vadaskert üzemeltetőjeként, hogy jóváhagyta a 2019-es szerződést és a vadgazdálkodási tervet. A nyilvántartásba vétel oka pedig az volt, hogy az alperes a vadaskertet is magában foglaló vadászterület új vadászatra jogosultjaként úgy nyilatkozott, a vadaskertet tovább kívánja üzemeltetni [Vhr. 14/A. § (2) bekezdés első mondata]. Mivel azonban a vadászati jog csak 2019. október 9-étől kezdődően illette meg őt, a felperes haszonbérleti jogának megszűnését közvetlenül követően nem az alperes volt a vadaskertet is magában foglaló vadászterület vadászatra jogosultja, hanem az átsatolt területtel kiegészített vadászterület földtulajdonosi közössége, így nem az alperesnek, hanem nekik kell elszámolniuk a felperessel. Ellenkező értelmezés esetén úgy kellene tekinteni, hogy a felperes üzemeltetői tisztsége vadászati jogának megszűnése ellenére is fennmaradt a következő üzemeltető, azaz az alperes nyilvántartásba vételéig, amely nem vezethető le a Vtv. és a Vhr. rendelkezéseiből. Épp ellenkezőleg, a Vtv. 27/C. § (6) bekezdése, a Vhr. 14/A. § (2) bekezdése és 20/B. §-a alapján nyilvánvaló, hogy üzemeltetőként csak a vadaskertet is magában foglaló vadászterület vadászatra jogosultját, vagy azt lehet nyilvántartásba venni, aki a vadászatra jogosulttal üzemeltetési szerződést kötött. 2017. március 1-je és 2019. október 9-e között azonban a felperesnek nem volt vadászati joga a vadaskertet is magában foglaló vadászterületen, üzemeltetési szerződést sem kötött a vadaskertre. Ennek megfelelően nem ő volt a vadaskert nyilvántartott üzemeltetője. Annak pedig nem volt jelentősége, hogy a felperes vadászati jogának és ezzel együtt üzemeltetői minőségének megszűnését közvetlenül követő vadászatra jogosultat – az átsatolt területtel kiegészített vadászterület földtulajdonosi közösségét – nem vették nyilvántartásba a vadaskert üzemeltetőjeként, mert a Vtv. 16. § (3) bekezdése és a Vhr. 14/A. §-a alapján fennálló elszámolási kötelezettség nem az üzemeltetői minőséghez, hanem a vadászati jogosultsághoz kapcsolódott. A felperes elsődleges keresete ezért alaptalan.

[29] A másodfokú bíróság alaptalannak ítélte a másodlagos keresetet is. Értékelése szerint ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból helyes jogi következtetést vont le, amelynek indokolásával is maradéktalanul egyetértett, így csak a fellebbezés tükrében emelt ki egyes indokokat.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[30] A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a kereset teljesítését, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 346. § (5) bekezdését és a Vtv. 16. § (3) bekezdését.

[31] A felülvizsgálati kérelem előterjeszthetőségét megalapozó tényként (4.1.) egyrészt arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének indokokolását kiegészítette és részben megváltoztatta, ezért a jogerős ítélet nincs kizárva a felülvizsgálatból. Másrészt a jogerős ítéletnek a hatósági nyilvántartásba vételnek a haszonbérleti jogviszony időtartamára vonatkozó jogi hatásával kapcsolatos álláspontja ellentétes a Kúria Kfv.37.214/2020/12. számú határozatában kifejtettekkel.

[32] A jogerős ítéletnek az ügy érdemére kiható jogszabálysértéseként jogszabályi rendelkezések normaszövegét idézte (4.2.).

[33] A felülvizsgálati kérelmet megalapozó jogi érvelés (4.3.) körében a haszonbérleti szerződés érvénytelenségének felek általi kiküszöbölésével [4.3.A)] összefüggésben arra hivatkozott, a másodfokú bíróság kifejezett fellebbezési kérelmük ellenére sem foglalt állást abban a kérdésben, hogy a 2017-es szerződés és a harmadik vadásztársasággal kötött szerződés mely nevesített okból érvénytelen. Az érvénytelenség okát megalapozó jogszabályi rendelkezést – álláspontja szerint a Ptk. 6:95. §-át –, valamint a szerződés érvénytelenségét kiváltó jogszabályi környezetet és annak a megállapított érvénytelenséggel összefüggő értelmezését a jogerős ítélet nem tartalmazza, ezért sérti a Pp. 346. § (5) bekezdését. A jogerős ítélet azért is sérti ezt a jogszabályi rendelkezést, mert olyan módon utal az érvénytelenség kiküszöbölésének szabályaira, illetve vonja le azt a következtetést, hogy a jelen tényállás mellett az érvénytelenség oka nem kiküszöbölhető, hogy az érvénytelenség okát és az azt megalapozó jogszabályi rendelkezéseket nem ismertette, illetve értelmezte, így a jogerős ítélet indokolása okszerűtlen és hiányos. Álláspontja szerint a 2017-es szerződés a Ptk. 6:95. §-a szerint minősül semmisnek, mert annak tartalma jogszabályba ütközik, ugyanis csak a földtulajdonosi közösség egésze rendelkezik a Vtv. 12. § (3) bekezdése alapján a vadászterület hasznosítása vonatkozásában jogképességgel, valamint ugyanígy jogszabály határozza meg a szerződés tárgyát, amely a Vtv. 20. § (1) bekezdésében meghatározott vadászterület fogalmával azonos. Az érvénytelenség oka tehát magában a 2017-es szerződésben rejtett, mert olyan földtulajdonosi közösség kötött szerződést olyan vadászterületre, amelynek nyilvántartásba vételére jogszabálysértéssel került sor, és a megismételt eljárásban a nyilvántartásba vételi kérelmet hivatalból visszautasították. E kiindulópontok alapján téves a másodfokú bíróságnak az a következtetése, hogy a 2017-es és 2019-es szerződések esetén sem a haszonbérbeadói oldal, sem a haszonbérlet közvetett tárgya nem azonos, így két egymástól független szerződés megkötéséről és két önálló szerződéses jogviszonyról van szó, amely alapján a 2019-es szerződés nem küszöbölte ki a 2017-es szerződés érvénytelenségét. Ezzel szemben állította, hogy a 2017-es szerződés érvénytelenségének az volt az oka, a szerződést kötő haszonbérbeadónak nyilvántartásba vétel hiányában nem volt jogképessége, így az érvénytelenségi okot – a jogképesség hiányát – kizárólag a nyilvántartásba vett földtulajdonosi jogközösség képes kiküszöbölni. A Vtv. 12. § (3) bekezdése, 17. § (3) bekezdése és 20. § (1) bekezdése együttes értelmezése alapján a haszonbérleti szerződés alanyait, a szerződés tárgyát és maximális időbeli hatályát a vadászati jog hasznosítására vonatkozó speciális jogszabályi rendelkezések határozzák meg.

Fogalmilag kizárt tehát, hogy az itt szabályozott személyeken kívüli – eltérő – jogalanyok kössenek szerződést, és annak tárgya ne a jogszabályban meghatározott vadászterület legyen. Mind a 2017-es, mind a 2019-es szerződés megkötésére ugyanazok a speciális jogszabályi rendelkezések vonatkoztak, és ugyanazokat a hatósági eljárásokat kellett lefolytatni, így ezek határozták meg a 2017-es szerződés feltételeit és korlátait is. A haszonbérleti szerződés alanyaival kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a Vtv. szabályozása alapján a vadászati jog oszthatatlan, nincs lehetőség arra, hogy a tulajdonosok egy része gyakorolja a vadászati jogból eredő jogosítványait, így 2017. március 1-je és 2019. október 9-e között nem létezett szerződéskötésre feljogosított, jogalanyisággal rendelkező más földtulajdonosi közösség, mint ami nyilvántartásba volt véve. A földtulajdonosi közösség jogképességének kezdete és vége a Vtv. rendelkezésein alapul, az átcsatolással kialakult földtulajdonosi közösségnek a nyilvántartásból való törlése visszamenőleges hatállyal történt meg, hiszen a jogképesség a vadászterület kialakításához kapcsolódik. A haszonbérlet tárgya vonatkozásában előadta, hogy a földtulajdonosok egyes döntései jogszabályba ütközés miatt érvénytelenné váltak, azonban a földtulajdonosok jogközössége a jogszabály rendelkezései szerint azonos maradt, és a jogszabályból eredő jogai és kötelezettségei gyakorlása során mind 2016-ban, mind 2019-ben azonos vadászterületre és csak annak haszonbérbeadására vonatkozóan volt döntési joguk. A haszonbérlet időtartama vonatkozásában idézte a Kúria Kfv.37.214/2020/12. számú határozatának elvi tartalmát, valamint abból kiemelte, hogy a vadászati hatóságnak nincs hatásköre a haszonbérleti szerződés keletkezését és megszűnését a polgári jog szabályai szerint elbírálni. Ezzel ellentétben a másodfokú bíróság abból indult ki, hogy a haszonbérleti szerződés időtartamának a vadászati hatóság által jóváhagyott vadgazdálkodási üzemterv időtartamához kellett igazodni. A felek szerződési szabadságának időbeli korlátját jelenti a jogszabályban meghatározott vadgazdálkodási üzemterv időtartama, amelytől a felek nem térhetnek el. A 2019-es szerződés 4. pontjával kapcsolatban azonban helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy az abban foglalt kikötés a Ptk. 6:107. § (2) bekezdése alapján semmis, a vadászati hatóság az üzemtervi időszakot ugyanis 2017-2037. évekre, 20 éves időtartamra határozta meg. A szerződő felek azonban ezzel ellentétesen, 2019-től szabályozták a szerződés kezdő időpontját. A vadászati hatóság ugyanakkor nem ezekre az évekre, hanem 2017-2037-re hagyta jóvá a haszonbérleti szerződést. Amikor a vadászati hatóság az alperest mint vadászatra jogosultat 2017-től vette nyilvántartásba, egyben azt is kinyilvánította, hogy ettől az időponttól tekinti vadászatra jogosultnak. A szerződés szövegében a szerződés kezdő időpontjára vonatkozó ellentmondást csak a szerződést kötő felek akaratának feltárásával lehetett volna feloldani, továbbá a szerződés értelmezésével kellett volna állást foglalni abban a kérdésben, hogy az milyen időre jött létre. A vadászati hatóság jóváhagyó döntése csak azt jelentheti, hogy a feleket a haszonbérleti szerződésből fakadó jogok és kötelezettségek 2017-től jogosítják és kötelezik. Téves ezért a jogerős ítéletnek az a megállapítása, hogy az alperes csak 2019. október 9-től vadászatra jogosult, valamint téves az a megállapítása, hogy nem álltak fenn az érvénytelenség kiküszöbölésének jogszabályi feltételei. A jogerős ítélet nem mondta ki, hogy a szerződés mely okból lett érvénytelen, ezért csak érvelési hibával állapíthatta meg, hogy az ítéletben körül nem írt, abból meg nem ismerhető érvénytelenségi okot a felek nem küszöbölhették ki. A másodfokú bíróság eltérő jogi meggyőződése miatt figyelmen kívül hagyta, hogy a 2019-es szerződés csak azokat az elemeket tartalmazza, amiket a 2017-es szerződésnek is tartalmaznia kellett volna. Maguk a felek döntöttek új szerződés megkötéséről, de dönthettek volna másként is, valamint a vadászati hatóság a 2019-es szerződést 2017-2037. évekre hagyta jóvá. A másodfokú bíróság az általa helyesen megválasztott jogértelmezési előfeltevésekből tévesen következtetett arra, hogy az alperest csak 2019-től kell vadászatra jogosultnak tekinteni. Állította, hogy a 2019-es szerződés megkötését a felek változatlanul fennálló ügyleti akarata és nem a korábbi bírósági és hatósági döntések eredménye indokolta. Fenntartotta azt az

álláspontját is, hogy az alperes nemcsak vadászatra jogosultként, hanem a vadaskert üzemeltetőjeként is köteles az elszámolásra, mert üzemeltetőként nyilvántartásba vették, amely minősége nem a haszonbérleti jogviszonyából fakadt. A Kúria Pfv.21.563/2019/5. számú ítéletében kifejtette, hogy ha a vadászati jog haszonbérletére kötött szerződés megszűnik, úgy a Vtv. 16. § (3) bekezdése alapján az új vadászatra jogosult az okszerű gazdálkodás mértékéig köteles megtéríteni a korábbi haszonbérelő által végzett beruházások ellenértékét.

[34] A jogerős ítélet indokolása szerint a Vtv. 16. § (3) bekezdésében körülírt megtérítési igény kötelezettjei az időközben megszűnt, az átcsatolt területtel kiegészített vadászterületben 2017. március 1-jén tulajdonnal rendelkező személyek lehetnek a tulajdonukban álló földterület arányában. Az Alaptörvény 28. cikkében főszabályként leírt teleologikus értelmezés szerint a Vtv. 16. § (3) bekezdésének az volt a célja, hogy a megtérítési igény kötelezettje a professzionálisan vadászattal foglalkozó és vadászatra jogosultként nyilvántartásba vett szervezet legyen. Ezen a célon nem változtathat az sem, ha a vadászatra jogosult személyének a megállapítására későbbi időpontban kerül sor, ez ugyanis semmilyen módon nem hathat ki a megtérítési igény jogosultjának igényérvényesítési lehetőségére. A Vtv. 16. § (3) bekezdésében körülírt jognak biztosan nincs olyan közjónak megfelelő, gazdaságos célt szolgáló értelmezése, hogy igényét az időközben megszűnt, az átcsatolt területtel kiegészített vadászterületben 2017. március 1-jén tulajdonnal rendelkező, de vadászati tevékenységet egyáltalán nem folytató és vadászatra jogosultként nyilvántartásba nem vett mintegy 4.500 személlyel szemben kelljen érvényesítenie. A másodfokú bíróság a Vtv. 16. § (3) bekezdését az Alaptörvény 28. cikkével ellentétesen értelmezve utasította el keresetét az alperessel szemben.

[35] A kártérítési igénnyel kapcsolatban [4.3.B)] tévesnek ítélte az elutasító döntés indokolását. Ennek körében megismételte a fellebbezésében előadottakat.

[36] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását.

[37] Indokolása szerint a másodfokú bíróság megfelelő indokok mentén helyes érdemi döntést hozott. A felperes által hivatkozott kúriai döntés a jelen ügytől eltérő tényállású. A jogerős ítélet tartalmazza mindazokat a hivatkozásokat és jogszabályi rendelkezéseket, amelyeket a felperes hiányol. A 2017-es szerződés jogszabályba ütközés miatt semmis. A hatóság a jóváhagyást nem adhatta meg, így a szerződés nem vált hatályossá, annak teljesítése nem volt követelhető, ezért a szerződés megszűnt. A másodfokú bíróság kártérítési keresettel kapcsolatos döntése is helyes. A másodfokú bíróság csak visszautalt az elsőfokú bíróság helyes indokaira, ugyanakkor a kártérítés anyagi jogi feltételei sem állnak fenn.

A Kúria döntése és jogi indokai

[38] A Pp. 406. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. A felperes a felülvizsgálati kérelem előterjeszthetőségét megalapozó tényként állította a Kúria egyik határozatától való eltérést (4.1.), de a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértés

miatt kérte (4.2.), és a felülvizsgálati kérelmet megalapozó jogi érvelés (4.3.) körében tüntette fel a hivatkozott határozatokat [4.3.3.c); 4.3.6.]. A Kúria ezért a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemben állított jogszabálysértéseit vizsgálhatta, és ennek során vehette figyelembe az e jogszabályokat értelmező kúriai határozatokat.

[39] A Pp. 413. § (1) bekezdése és a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül.

[40] Az 1/2017. PJE jogegységi határozat szerint megfelelően irányadó, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. A 3. ponthoz fűzött indokolás szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. Az előbbivel szemben az a követelmény érvényesül, hogy a fél felülvizsgálati kérelmében pontosan jelölje meg azt a jogforrást, és azon belül azt a konkrét jogszabályhelyet, amelynek a megsértésére hivatkozik. A jogszabálysértés tartalmi körülírása keretében pedig a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő félnek szabad szöveges formában is meg kell fogalmaznia a jogerős határozat általa sérelmezett és rendkívüli perorvoslatot megalapozó fogyatékoságát, amellyel kapcsolatban részletesen ki kell fejtenie jogi álláspontját. A 4. ponthoz fűzött indokolás szerint érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja.

[41] Mindezek alapján a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül, valamint érdemben csak azokat a hivatkozásokat vizsgálhatta, amelyek tartalmazzák a megsértett jogszabályhely megjelölését és a jogszabálysértés körülírását is (Kúria Gfv.VII.30.456/2020/4., megjelent: BH2021. 312.; Kúria Pfv.I.21.274/2023/5., Pfv.II.20.895/2022/6., Gfv.III.30.133/2024/5., Pfv.IV.20.843/2023/5., Pfv.V.20.917/2021/8., Gfv.VI.30.104/2022/4., Pfv.VII.20.647/2022/11., Mfv.VIII.10.029/2022/4., Mfv.X.10.015/2021/4.).

[42] A felperes felülvizsgálati kérelme 4.2. pontjában – a jogerős ítéletnek az ügy érdemére kiható jogszabálysértése cím alatt – idézte egyes jogszabályi rendelkezések normaszövegét. A felülvizsgálati kérelemből azonban annak tartalmi értelmezése [Pp. 110. § (3) bekezdés] alapján sem az tűnik ki, hogy a felperes e jogszabályi rendelkezéseket megsértett jogszabályhelyként jelölte meg. Az idézett jogszabályi rendelkezések normaszövege közül ugyanis egyeseket – egymástól is eltérő módon – kiemelt, ugyanakkor a felülvizsgálati kérelmet megalapozó jogi érvelés (4.3.) körében kizárólag azoknak a

jogsabályi rendelkezéseknek a megsértését állította [Pp. 346. § (5) bekezdés, Vtv. 16. § (3) bekezdés], amelyek normaszövegét semmilyen módon nem emelte ki a 4.2. pontban. A Kúria ezért a felülvizsgálati kérelmet – tartalma szerint – úgy értelmezte, hogy a felperes a 4.2. pontban az ügy szempontjából általa jelentősnek ítélt jogszabályi rendelkezések normatartalmát mutatta be.

[43] A felperes felülvizsgálati kérelme 4.3.B) pontjában tévesnek ítélte a másodlagos keresetként előterjesztett kártérítési igény elutasításával kapcsolatban a jogerős ítéletben írtakat. Ennek indokolása körében azonban megsértett eljárási, illetve anyagi jogszabályi rendelkezést egyáltalán nem jelölt meg, konkrét jogi érvelése során nem jelenítette meg a megsértettként állított jogszabályhelyet és annak tartalmát, valamint a jogszabálysértés tartalmi körülírását sem adta elő, csak megismételte a fellebbezésében írtakat.

[44] A felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet [Pp. 406. § (1) bekezdés], nem az elsőfokú bíróság ítélete. A felülvizsgálati kérelemben ezért a támadott jogerős ítélet jogszabálysértését kell előadni, és a jogerős ítélet által megsértett jogszabályhelyet kell megjelölni. Nem alkalmas érdemi felülbírálatra az a felülvizsgálati kérelem, amely nem tartalmazza a felülvizsgálat tárgyát, azaz az arra vonatkozó érvelést, hogy a jogerős bírósági döntés miért jogszabálysértő (Kúria Kfv.IV.35.169/2014/4., megjelent: BH2015. 241.). A felülvizsgálati kérelem által helyesnek tartott jogi álláspont érveit a jogerős ítélet indokolásával kell ütköztetni (Kúria Pfv.VI.20.844/2019/4., megjelent: BH2020. 331.; Kúria Gfv.I.30.249/2023/7.). Nem vezethet eredményre az a felülvizsgálati kérelem, amely jogi érveit nem ütközteti a jogerős ítélet indokolásával (Kúria Gfv.III.30.087/2024/8., Mfv.VIII.10.098/2023/10.). A felperes felülvizsgálati kérelmében a kártérítési igény vonatkozásában csak megismételte a fellebbezésében előadottakat anélkül, hogy azokat a jogerős ítéletben írtakkal ütköztette volna. Mindezekre figyelemmel – a felülvizsgálati kérelem tartalmi hiányossága miatt – a Kúria a kártérítési igény vonatkozásában nem végezhetette el a jogerős ítélet felülvizsgálatát.

[45] A fentiek alapján a felperes felülvizsgálati kérelmében érdemi vizsgálatra alkalmas módon az elsődleges keresettel összefüggésben eljárási jogszabálysértésként a Pp. 346. § (5) bekezdésének, anyagi jogszabálysértésként a Vtv. 16. § (3) bekezdésének a megsértését állította.

[46] A felperes a Pp. 346. § (5) bekezdésének a megsértését arra alapította, hogy a jogi indokolás nem tartalmazza az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és azok értelmezését. Indokolása szerint a másodfokú bíróság kérése ellenére nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy a 2017-es szerződés és a harmadik vadásztársasággal kötött szerződés mely nevesített okból érvénytelen. A jogerős ítélet nem tartalmazza az érvénytelenség okát megalapozó jogszabályi rendelkezést, a szerződés érvénytelenségét kiváltó jogszabályi környezetet és annak értelmezését annak ellenére, hogy a másodfokú bíróság hivatkozott az érvénytelenség kiküszöbölésének szabályaira, és arra a következtetésre jutott, hogy az érvénytelenség oka nem küszöbölhető ki.

[47] A fenti indokokat meghaladóan a felperes felülvizsgálati kérelmében kifejtette az érvénytelenség okával, annak kiküszöbölhetőségével, a 2017-es és 2019-es szerződések azonosságával, a szerződések alanyaival, tárgyával, időtartamával és értelmezésével, valamint az alperes vadászatra jogosulti és üzemeltetői minőségével kapcsolatos álláspontját. A felperes tévesnek ítélte a másodfokú bíróság jogi álláspontját, érvelésével ugyanakkor azt kívánta alátámasztani, hogy a jogerős ítélet jogi indokolása nem megfelelő.

[48] A Kúria már több határozatában kifejtette, hogy a bíróság akkor sérti meg a Pp. 346. § (5) bekezdését, ha a jogi indokolás nem tartalmazza a törvényben előírtakat, ugyanakkor e jogszabályhely megsértése körében a döntés érdemi helyessége nem vizsgálható {Kúria Pfv.I.21.306/2021/4. [32], Kf.VII.39.231/2021/5. [24], Gfv.I.30.168/2022/11. [27], Mfv.II.10.013/2024/4. [47], Gfv.I.30.050/2024/5. [62]}. Az ítélet indokolásából annak kell kitűnnie, hogy a bíróság döntését mire alapította {Kúria Pfv.I.20.288/2022/8. [51]}. A bíróságnak a döntés alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel kell bemutatnia, amelynek terjedelmét és mélységét az adott döntés természete és az ügy egyedi körülményei határozzák meg figyelemmel arra is, hogy az indokolás hiánya vagy fogyatékosága a fél világosan és pontosan körülírt kérdését érinti-e. Minimális elvárás, hogy a bíróság a feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon, amellyel kapcsolatban figyelembe kell venni a jogvita természetét, az eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket {7/2013. (III. 1.) AB határozat Indokolás [31] és [34]}. A döntés indokolásának nem kell kiterjednie minden egyes részletre, de ki kell térnie az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre {26/2020. (XII. 2.) AB határozat Indokolás [22]}.

[49] A Kúria a fentiek szerint a Pp. 346. § (5) bekezdésének a megsértése körében a szerződés érvénytelenségének felek általi kiküszöbölésével kapcsolatban a másodfokú bíróság anyagi jogi következtetésének és érdemi (anyagi jogi) döntésének a helyességét nem vizsgálhatta. Azt kellett értékelnie, a jogerős ítélet indokolásából kitűnik-e, hogy a másodfokú bíróság döntését mire alapította, választ adott-e az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre.

[50] A másodfokú bíróság jogerős ítélete [17]-[18] és [24]-[29] bekezdéseiben ismertette a felek kérelmeit. A felperes felülvizsgálati kérelmében e kérelmek másodfokú bíróság általi összegzését, valamint azok tartalmi értelmezését nem támadta, az indokolás tartalmát [Pp. 346. § (4) bekezdés] és a tartalom szerinti elbírálás elvét [Pp. 110. § (3) bekezdés] szabályozó eljárási jogszabályi rendelkezések megsértését nem állította. A felülvizsgálat során így abból kellett kiindulni, hogy a felek a jogerős ítéletben megjelölt tartalmú kérelmeket terjesztették elő. E kérelmek alapján – a felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben – a felperes nem kért a 2017-es szerződés és a harmadik vadásztársasággal kötött szerződés érvénytelenségével kapcsolatos állásfoglalást, hanem állította a 2017-es szerződés érvénytelenségét a Ptk. 6:95. §-a alapján, valamint azt, hogy az érvénytelenség okát a felek utólag kiküszöbölték a 2019-es szerződéssel, így az nem minősül új szerződésnek, hanem érvényessé tette a 2017-es szerződést {[17], [25]}. Ezzel szemben az alperes arra hivatkozott, hogy a 2019-es szerződés nem küszöbölte ki a 2017-es szerződés érvénytelenségét, ilyen célja nem volt és nem is lehetett, erre a területre vonatkozóan csak 2019-ben kötött szerződést {[18], [28]-[29]}.

[51] A másodfokú bíróság jogerős ítélete jogi indokolásában ismertette a felperesnek a 2017-es szerződés érvénytelenségével – ezen belül az érvénytelenség okával – kapcsolatos álláspontját {[35]}: kifejezetten rögzítette, hogy a kereset szerint a 2017-es szerződés a Vtv. szabályainak a megsértése miatt érvénytelen a Ptk. 6:95. §-a alapján. A felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben tehát a másodfokú bíróság jogerős ítéletében kifejezetten állást foglalt a 2017-es szerződés érvénytelenségének okáról. Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság azért nem adott részletes jogi indokolás, mert ismertette a felperes által állított érvénytelenségi okot és annak indokolását, majd rögzítette, hogy „[e]zzel az érveléssel nem lehetett vitatkozni, így annak helyességét sem az alperes, sem pedig az elsőfokú bíróság nem kérdőjelezte meg.” Ezt meghaladóan azonban a másodfokú bíróság még ki is egészítette a felperes érvénytelenségi okkal kapcsolatos indokolását. Kimondta, hogy az alperes és az elsőfokú bíróság nem is kérdőjelezhetette volna meg a felperes által állított érvénytelenségi okot, mert a területátcsatolás engedélyezése iránti kérelem visszautasítása miatt az átcsatolt rész a perrel érintett vadászterület része maradt, azt 2017-ben csak az átcsatolt résszel együtt lehetett volna haszonbérbe adni, és „e szerződést pedig haszonbérbeadóként kizárólag az átcsatolt résszel kiegészített vadászterület teljes földtulajdonosi közössége köthette volna meg [Vtv. 12. §-a (1) bekezdésének c) pontja, (3) bekezdése, 20. §-ának (1) bekezdése]”. A felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben tehát a jogerős ítélet kifejezetten tartalmazza az érvénytelenség okát megalapozó jogszabályi rendelkezést, valamint a szerződés érvénytelenségét kiváltó jogszabályi környezetet és annak értelmezését is. Ennek az értelmezésnek az érdemi helyessége azonban az indokolási kötelezettség megsértése körében nem vizsgálható.

[52] A másodfokú bíróság ugyanakkor nem értett egyet a felperesnek azzal az érvelésével, hogy a fentiek szerint érvénytelen 2017-es szerződést érvényessé tette a 2019-es szerződés. Ennek körében hivatkozott a Ptk. 6:111. § (1) bekezdésére, valamint azt értelmezve kifejtette, hogy a jelen ügyben miért nem állnak fenn az e jogszabályhely által meghatározott anyagi jogi feltételek {[36]}. A másodfokú bíróság részletesen indokolta, hogy a 2019-es szerződés nem irányult és nem is irányulhatott a 2017-es szerződés érvénytelenségének a kiküszöbölésére {[37]-[38]}. A felperes felülvizsgálati kérelme 4.2. pontjában idézte a Ptk. 6:111. § (1) bekezdésének normaszövegét, de a fentiek szerint egyrészt azt megsértett jogszabályhelyként nem jelölte meg, másrészt e jogszabályhely megjelenítése mellett, annak tartalmából kiindulva nem indokolta a másodfokú bíróság által értelmezett és alkalmazott jogszabályi rendelkezés megsértését. A felperes felülvizsgálati kérelme indokolásában [4.3.A)] a Ptk.-ból kizárólag a Ptk. 6:95. §-ára hivatkozott az érvénytelenség okával kapcsolatban (4.3.1., 4.3.2.) – amellyel a másodfokú bíróság a fentiek szerint egyetértett –, valamint a Ptk. 6:107. § (2) bekezdésére hivatkozott – azzal kapcsolatban helyesnek ítélve a jogerős ítélet indokolását. A Kúria ezért érdemben nem vizsgálhatta a másodfokú bíróság – jogi indokolással ellátott – arra vonatkozó anyagi jogi következtetésének helyességét, hogy a 2019-es szerződés nem küszöbölte ki a 2017-es szerződés érvénytelenségi okát.

[53] Ezt követően a másodfokú bíróság jogi indokolásában a Vtv. rendelkezéseinek értelmezése alapján indokolta, hogy az alperest milyen okból kell 2019-től – és nem 2017-től – vadászatra jogosultnak tekinteni {[39]-[42]}, és ezért miért nem az alperesnek van megtérítési kötelezettsége {[42]-[45]}. A felperes felülvizsgálati kérelmében vitatta e következtetés helyességét, de nem jelölte meg, hogy ezzel összefüggésben pontosan mely jogszabályi rendelkezések megsértését állítja és milyen okból.

[54] Mindezek alapján a másodfokú bíróság indokolási kötelezettségét nem sértette meg. Jogi indokolásából kitűnik, hogy a másodfokú bíróság döntését mire alapította, ennek indokait kellő részletességgel bemutatta. A jogi indokolás tartalmazza a jogerős ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és azok szükség szerinti értelmezését, ugyanakkor ennek helyessége az indokolási kötelezettség teljesítése körében a fentiek szerint érdemben nem vizsgálható. Erre figyelemmel a jogerős ítélet nem sérti a Pp. 346. § (5) bekezdését.

[55] A felperes felülvizsgálati kérelmében anyagi jogszabálysértésként a Vtv. 16. § (3) bekezdésének a megsértését állította. Indokolása szerint ellentétes az Alaptörvény 28. cikkében írt teleologikus értelmezéssel a Vtv. 16. § (3) bekezdésének olyan értelmezése, amelynek eredményeként igényét egy időközben megszűnt vadászterületen 2017-ben tulajdonnal rendelkező mintegy 4.500 személlyel szemben kelljen érvényesítenie.

[56] A másodfokú bíróság jogerős ítéletében a Ptk., a Vtv. és a Vhr. rendelkezéseinek értelmezése és alkalmazása alapján a 2017-es szerződéssel kapcsolatban helyesnek ítélte a felperes által állított érvénytelenségi okot {[35]}, ugyanakkor arra a következtetésre jutott, hogy a 2019-es szerződés nem küszöbölte ki a 2017-es szerződés érvénytelenségi okát {[36]-[38]}, a 2019-es szerződés alapján az alperes 2019-től minősül vadászatra jogosultnak {[39]-[42]}, ezért nem az alperesnek, hanem a tulajdonosi közösségnek vagy tagjainak kell elszámolniuk a felperessel {[42]-[45]}. A fentiek szerint a felperes a jogerős ítélettel szemben érdemi vizsgálatra alkalmas módon kizárólag az indokolási kötelezettség megsértését állította, ezért a Kúria a másodfokú bíróság anyagi jogi következtetésének helyességét nem vizsgálhatta. A felperes felülvizsgálati kérelmében ennek az anyagi jogi következtetési folyamatnak a végeredményét sérelmezte anélkül, hogy annak egyes elemeit érdemi vizsgálatra alkalmas módon támadta volna. A megsértettként megjelölt Vtv. 16. § (3) bekezdése csak azt szabályozza, hogy a vadászati jog haszonbérletére kötött szerződés megszűnésekor az új vadászatra jogosult köteles a megtérítésre. Az új vadászatra jogosult személyét azonban a másodfokú bíróság nem e jogszabályi rendelkezés alapján, hanem a fenti anyagi jogi következtetési folyamat eredményeként határozta meg. Ezt meghaladóan a felperes állította, hogy mi a Vtv. 16. § (3) bekezdésének szabályozási célja anélkül, hogy – az Alaptörvény 28. cikkében írtak alapján – ennek körében figyelembe vette és előadta volna a Vtv. preambulumban és törvényjavaslata indokolásában írtakat. Mindezek hiányában a Kúria érdemben nem vizsgálhatta, hogy a másodfokú bíróság anyagi jogértelmezési folyamata érdemben helyesnek minősül-e, valamint annak végeredménye összhangban áll-e az elsődlegesen a Vtv. preambulumból és törvényjavaslata indokolásából megállapítható célokkal.

[57] Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A határozat elvi tartalma

[58] A bíróság akkor sérti meg a Pp. 346. § (5) bekezdését, ha a jogi indokolás nem tartalmazza a törvényben előírtakat, ugyanakkor e jogszabályhely megsértése körében a döntés érdemi helyessége nem vizsgálható.

[59] A Kúria nem vizsgálhatja, hogy a másodfokú bíróság anyagi jogértelmezési folyamata érdemben helyesnek minősül-e, valamint annak végeredménye összhangban áll-e az anyagi jogszabály preambulumból és törvényjavaslata indokolásából megállapítható célokkal, ha egyrészt a fél felülvizsgálati kérelmében kizárólag az anyagi jogi következtetési folyamat végeredményét sérelmezi anélkül, hogy annak egyes elemeit érdemi vizsgálatra alkalmas módon támadná, másrészt a következtetési folyamat végső anyagi jogszabályi rendelkezésének szabályozási célját anélkül állítja, hogy e körben figyelembe venné és előadná a preambulumban és a törvényjavaslat indokolásában írtakat.

Záró rész

[60] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 82. § (1)-(2) bekezdése és 83. § (1) bekezdése értelmében őt kellett kötelezni a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő alperes ügyvédi képviselettel felmerült, felszámított felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 7. §-a értelmében alkalmazandó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, 3. § (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.

[61] A felperes teljes személyes illetékmentességére tekintettel le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a Kúria a Pp. 96. § (1) bekezdés b) pontja, 101. § (1) bekezdése, 102. § (1) és (6) bekezdése, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 4. § (1) bekezdése szerint határozott.

[62] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 405. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján.

[63] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2025. október 7.

Dr. Cseh Attila s. k. a tanács elnöke, Dr. Parlagi Mátyás s. k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s. k. bíró, Dr. Mocsár Attila Zsolt s. k. bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s. k. bíró

